

Kezdőknek az íjászatról és az íjakról (tájékoztató anyag messze a teljesség igénye nélkül)

- Mit tegyek ha íjással foglalkoznék, hogyan kezdjem íjász pályafutásomat?
- Milyen íjat válasszak, milyet és hol vegyek?

Fontos kérdések, de megválaszolásuk előtt mindenképpen érdemes tudni néhány dolgot az íjászatról.

AZ ÍJÁSZATRÓL ÁLTALÁBAN

Az íjászat egy sokrétű, sokszínű sport. Ha íjászatról beszélünk, biztosan nem gondolhatunk csak egyféle íjászpályára, biztosan nem gondolhatunk csak egyfajta íjászversenyre, és biztosan nem gondolhatunk csak egy íjtípusra. Hogy miért?

- Mert e sport legalább négy különböző íjásszervezet egymástól eltérő szabályrendszere alapján működik.
- Mert e sportnak legalább féltucatnyi különböző szakágát üzik honfitársaink.
- Mert e sportban legalább féltucatnyi különböző versenyszámot rendeznek országunkban.
- Mert felépítését, szerkezeti kialakítását tekintve legalább féltucatnyi különböző íjról beszélhetünk, amiket a versenyeken további szempontok alapján közel tucatnyi különböző kategóriába sorolnak.

A leendő íjásznak ebben a sokszínűségben kell megtalálnia a helyét, kiválasztani melyik sportegyesülethez csatlakozik, és eldönteni milyen íjat vásároljon. Bizony elsőre nem könnyű feladat, ehhez kísérünk meg segítséget nyújtani az alábbiakban.

AZ ÍJAKRÓL

Kialakításukat tekintve leggyakrabban talán tradicionális, longbow, vadászreflex, olimpiai és csigás íjakkal találkozunk, illetve ezeknek különböző felszereltségi fokával. Feltételezhető, hogy a magyar íjások által leggyakrabban használt íjak többsége besorolható valamelyik fenti kategóriába, bár lehetnek ettől eltérőek is, (pl.: japán íj, számszerű, stb.), de ezekre most részletesebben nem térünk ki.

Tradicionális íj:

Találkozhatunk még a „hagyományos”, „történelmi”, „pusztai”, vagy „öszönös” kifejezésekkel is. Lényeg egy hagyományos felépítésű, egyszerű szerkezet. A középrésze egy markolat, melyhez két íjkar (reflexkar) fixen kapcsolódik. Ezek leggyakrabban úgynevezett merev szarvban végződnek, melyekre az ideg két végét akasztjuk. Az íjon nem találunk a vessző kifutását (kifutó) vagy a célzást (irányzék) segítő egyéb szerkezetet. A vessző az íjtartó kéz alátámasztásával, a markolat egyik oldalán fut ki, ezért nem középlövő íjnak hívjuk.

Longbow íj:

A névből is következően hosszú kialakítású, felajzás hiányában egyenes íj. A hagyományos íjhoz hasonlóan nem középlövő, és a reflexkarok egybeépültek a középrésszel. Ezekre azonban nem jellemző a merev szarv, az ideget a reflexkarok végére akasztjuk. Ennek az íjtípusnak sem része a kifutó vagy irányzék.

Vadászreflex íj:

Szintén merev szarv nélküli reflexkarok, de a középrészhez csatlakozhat fix és oldható módon is. A középrész kialakítása miatt az íj középlövő, tehát a vessző az íjtest középvonalában fut ki, és kifutó is van az íjon. Általában irányzék is szerelhető rá, bár gyakran nem teszik, e nélkül használják.

Olimpiai íj:

Ez már sokkal inkább modern korunk, mintsem történelmünk része. Műanyagból, fából, vagy fémből készült középrész, melyhez variálható módon szerelhető többféle reflexkar. Így könnyen változtatható az íj hossza és húzóereje. Kifutót szükségszerűen tartalmaz. További felszereltség hiányában a barebow stílus képviselői használják. Stabilizátorok és irányzék felszerelésével válik a klasszikus „olimpiai íj” nevet viselő sporteszközzé.

Csigás íj:

Talán a legmodernebb íjász sporteszköz. Sajátossága, hogy a reflexkarok végén két olyan kerék (csiga) található, melyek az íj kihúzásakor átfordulnak. Ennek következtében a jellemzően nagy húzóerőhöz képest jelentősen kisebb erővel lehet megtartani az íjat a célzás időtartamára, ami így hosszabb, alaposabb lehet. A kifutó elengedhetetlen része ezen íjnak is. Használják egyéb felszereltség nélkül is kézi oldással, de jellemzőbb az úgynevezett elsütővel használt, stabilizátorral és irányzékkal való felszerelés. Ezek lehetnek vadász, illetve céllövő jellegűek is. Ez utóbbi felszereltségű csigás íj talán a legpontosabb lövések leadására alkalmas eszköz az íjak közül.

A VERSENYEKRŐL

Többféle verseny, többféle szabályrendszer keretében, ez jellemzi ma az íjászsportot. A sportolók többnyire a hivatalos versenyeken vesznek részt (ügynevezett minősítők, de akár nemzeti vagy nemzetközi bajnokságok is). E mellett azonban igen gyakran rendeznek ügynevezett örömjász versenyeket azok kedvéért, akiknek az íjászat hobbi, szórakozás, időtöltés. Legyen bármilyen célból is, jellemzően az alábbi versenytípusokkal találkozunk:

Pályaijász verseny:

Az íjászat klasszikus versenye. Sík pályán, nemtől és kortól függően meghatározott távolságokra adott számú lövést adnak le a versenyzők, a távolságtól függően különböző méretű öt színű lölapra. Jellemzően olimpiai és csigás céllövő irányzékos íjak versenye ez, illetve egyben az íjászat egyetlen olimpiai sportága, de csak az előbbi íjak kategóriájában.

Teremverseny:

A pályaversenyhez hasonló, de teremben zajlik, rövidebb távolságon és kevesebb lövésszámmal. Jellemzően a téli időszak íjász versenye ez. Hivatalos versenyeken korlátozottabban, örömjász versenyeken szinte bármelyik íj kategória szerepelhet.

Terepverseny:

Különböző méretű, fekete-sárga terep lölapokra lönek, kifejezetten változatos terepviszonyok mellett. A céltáblákat ismert és ismeretlen távolságokra egyaránt kihelyezik. Szinte minden íj kategória szerepelhet.

3D (vadász) verseny:

Vadászatot imitáló, jellemzően erdei környezetben zajló verseny. A célok gumiból készült életnagyságú állatfigurák. Jellemzően majd minden íj kategóriával találkozhatunk, kivéve a klasszikusan felszerelt olimpiai íjakat, melyek részvétele ritka.

Történelmi verseny:

Általában történelmi íjások számára rendezett verseny, változatos, gyakran figurális célok kihelyezésével. Esetenként valamilyen történelmi eseményhez köthető „történettel” színesített verseny. Néha elvárás a történelmi ruházat is.

Futásíjászat:

A futás és az íjászat ötvözete. Futótávok között lövések, talált-nem talált értékelés függvényében a futótáv büntető szakaszokkal bővül ki.

Lovasiíjászat:

A lovassport és az íjászat ötvözete. Itt a gyorsaság a fontos, hosszú célzásra nincs idő. Főleg rövid tradicionális íjakat használnak. Ez az íjászat egy speciális ága, a legtöbb íjászegyesület nem foglalkozik ezzel a szakággal.

MIT IS TEGYEN TEHÁT A KEZDŐ ÍJÁSZ?

A mi javaslatunk:

- Ha még nem vett íjat, egyelőre ne is vegyen, ezt halassa későbbre.
- Ha módja van lépjen be az egyesületbe és ott kezdje el az íjászat alapjainak megtanulását. Ehhez feltehetően szakmai segítséget és jó esetben a kezdők számára alkalmas tanuló íjat is kaphat. Az íjászsport sikerének fontos záloga az alaptéchnika elsajátítása, legyen ebben alapos és szorgalmas (még akkor is, ha csak hobbiként akar íjászni).
- A tanulás időszaka alkalmas arra, hogy társaitól és bármely más forrásból (pl.: internet) tájékozódjon az íjászat szakágairól és az íjakról. Hallgasson meg minél több véleményt, informálódjon minél több forrásból.
- Ha teheti járjon el nézőként íjászversenyekre, ezzel is „kóstolgathatja” a versenyek ízét.
- Időközben érlelje magában a döntést, az íjászat mely szakága mellett szeretne kikötni.
- Az előző ponthoz kötődően döntse el azt is, milyen íjat fog vásárolni. Ne feledkezzen meg a szükséges tartozékokról sem (pl.: vesszők, tegez, új- és alkarvédő, stabilizátor, irányzék, íjtáska, stb.)
- Kérjen segítséget a választott íj megfelelő paramétereinek meghatározásához (húzáshossz, húzóerő, stb.). Nagyon fontos, hogy ebben ne nyúljon mellé, ez komoly mértékben fogja befolyásolni az eredményességét.
- Válasszon olyan íjat, melyet ránézésre is szívesen vesz kézbe, higgye el, ennek is fontos szerepe van.
- Az íjak bekerülési költsége széles palettán mozog. Természetesen nem csak drága íjjal lehet jól löni, de az ár tükrözheti a minőséget. Anyagi korlátok esetén inkább válasszon egy régebbi de bevált modellt.

Sikeres íjász pályafutást kívánunk !